

Lezen: Genesis 44:14- 45:15

Tekst: Genesis 45: 7 en 8

Gemeente van Jezus Christus,

Wat zie je?

- Slide 1 Hoeveel poten heeft deze olifant?
- Slide 2 Een gezicht of het woord 'liar'?
- Slide 3 Een jonge vrouw of een mannetje met saxofoon?
- Slide 4 Een oude man of juist zijn jongere zoon?

Wat je ziet, dat ligt aan hoe je kijkt. Soms is het toeval dat je blik meteen één van de twee dingen vangt. Soms heeft het ook te maken met je instelling: wat *wil* je zien? Soms komt het ook door het perspectief van waaruit je kijkt.

Zo is het ook met de werkelijkheid van elke dag. Je ziet wat voor ogen is. Sommige mensen denken dat ze het daarmee moeten doen. Maar de bijbel leert ons dat er een werkelijkheid *achter* de waarneembare wereld is. Wie goed kijkt, die ontdekt ook die werkelijkheid.

Slide 5 **Jij kijkt anders dan God**

Slide 6 Je mag je schuld achter je laten...

Als in de tijd van Jozef het programma 'Spoorloos' had bestaan. Dan zou hoofdstuk 45 prachtige televisie opleveren. Ineens ontpopt die harde onderfarao zich als hun broer Jozef. In het Hebreeuws spreekt hij ze toe: *ik ben het, Jozef*. Een enorme schok. Ze deinzen dan ook terug, zo staat er letterlijk. Angstig doen ze een stap achteruit. Wat zal er door ze heen gegaan zijn? O, nu gaat hij zich wreken... of: hij heeft alles verstaan wat we zeiden... of: die man loopt ons te dollen. Zoveel gedachten zullen door hun hoofd getold hebben. Zoveel gevoelens gieren door hun lijf. De broer die ze uit hun leven wilden bannen. Doodgezwegen. Begraven in hun haat. Hij staat hier levend en wel voor ze. Ze kunnen het niet bevatten.

Maar Jozef roept ze dichterbij. En benadrukt nogmaals dat hij het echt is. Jozef, *die jullie verkocht hebben...* Er zijn uitleggers die zeggen dat Jozef hier een fout maakt. Want hij maakt de broers alsnog bang. Ik denk dat Jozef misschien wel in emotie, maar toch niet zonder reden zich zo introduceert. Zoals we vorige keer ook gezien hebben. Jozef heeft ze al vergeven. Maar wil heel graag dat de broers tot inzicht komen. Dat ze er wat van leren. En zich van harte leren overgeven aan God. Daarom verzwijgt Jozef hun schuld niet. Wat gebeurd is mag benoemd.

Maar niet zo, dat je er in blijft hangen. Dat is vaak ons probleem. Dat we zo in zonden en schuld blijven hangen. In het beoordelen van een ander. Hoe vaak hebben we niet bijgedachten bij een ander? Kunnen we niet onbevangen met onze naasten omgaan? Vanwege een heel verleden tussen jou en die ander? Dus in het beoordelen van de ander. Maar ook vaak in het oordeel over onszelf. *We blijven nu eenmaal zondig. Er is met ons toch geen land te bezeilen.* Zo redeneren we. Of we gaan gebukt onder iets dat we ooit gedaan hebben. En dat we niet meer kunnen veranderen.

Schuld mag benoemd, maar mag je niet gevangen houden. En dat is wat Jozef precies begrijpt. *Maak jezelf geen verwijten*, zegt hij. Vrijuit en zonder oordeel komt hij naar ze toe. Dat komt om wat Juda net gezegd heeft. Hoe hij het opnam voor zijn jongste broertje. Hoe Juda in de bres springt. Kain riep: *ben ik mijn broeders hoeder?* Hier zie je dat een door God geïnspireerd mens anders reageert. Juda treedt naar voren. Hij heeft zich persoonlijk borg gesteld.

Een prachtig beeld is het. Juda, die voor de rechterstoel plaatsneemt. En alle schuld op zich neemt. Zo zal het gaan. Ooit. Als de dag van het oordeel aanbreekt. De leeuw uit Juda, die de schuld van je af neemt. En daarom. Om wat Jezus gaat doen. Om de God die vergeeft. Daarom kan Jozef ook zo vergevingsgezind zijn. En roept hij zijn broers op om ook vergevingsgezind te zijn tegenover zichzelf.

2

Want God laat zich niet van de wijs brengen door zonden van mensen. Hij gebruikt alle dingen. Om tot zijn doel te komen. Hij is niet verantwoordelijk voor de daden van de broers. Nee, daarin maakten ze zelf foute keuzes. En die moet je niet zomaar goed praten. Jozef brengt ze aan het licht door hoe hij in de voorbije hoofdstukken optreedt. Maar heb je het eenmaal door, dan moet je die schuld ook achter je laten.

Dat gaat om de schuld van anderen. Jozef heeft zijn broers allang vergeven. Maar hij wil dat ze ook zichzelf vergeven. En meer nog: geloven dat God hen werkelijk vergeven heeft. Vandaar dat Jozef zegt: *maak jezelf geen verwijten*.

Slide 7 ... want God gebruikt het verleden...

God doet aan recycling! Dat lees je in Prediker. Maar ook hier. God bewaart de dingen die gebeuren. Hij gooit het niet weg. Alles gebruikt hij in zijn plan. Het is opmerkelijk hoe Jozef daar over spreekt. Het lijkt bijna alsof hij zijn broers vrijpleit en God overall verantwoordelijk voor houdt. In ieder geval ziet hij een diepere dimensie in alles wat gebeurd is. Namelijk dat God zelfs fouten en zonden gebruikt in zijn plannen.

Dat betekent dus dat jouw leven altijd winst is. Dat is nogal een conclusie. Maar het verhaal van Jozef is ook voor jou opgeschreven, als je nu diep in de put zit. Als je het zwaar hebt en niet weet waar het heen gaat. Jozef heeft het ook lang niet mogen zien. Het werd van kwaad tot erger. Toen hij uit de put getrokken werd en dacht gered te worden, toen werd hij verkocht als slaaf. En toen in het huis van Potifar alles prima ging, toen ging het weer mis en belandde hij in de gevangenis. Toen hij de schenker vroeg aan hem te denken hoorde hij weer twee volle jaren niets. Jozef heeft geduldig moeten wachten tot zijn dromen uitkwamen. Zijn dromen, die God aan hem gegeven had. Dus Jozef belijdt het niet zomaar.

Je moet oppassen voor te snelle conclusies. Dat je al snel meent te weten wat God jou wil zeggen. Dat je al snel conclusies trekt over Gods les aan jou. Als je ziek wordt. Of juist weer beter. Als een baan niet doorgaat. Of juist wel. Als je het psychisch zwaar hebt. Of juist licht door het leven gaat. Trek niet te snel conclusies. Maar vraag God om jou de weg te wijzen. En alles wat er gebeurt te gebruiken voor zijn plan.

Nooit gooit God iets weg. Je schuld, ja die wel. In de diepste zee. Avondmaal vieren dus! Maar de zonden, die gebruikt hij. Zo machtig is hij. Wij zeggen wel eens: gedane zaken nemen geen keer. Je kunt niet goedmaken wat je stuk gemaakt hebt. Zo zullen de broers ook gedacht hebben. Vol wroeging. Maar nu valt alles op zijn plaats. En blijkt dat *God* gedane zaken zo kan gebruiken, dat het allemaal prachtig past. Hij gebruikt jouw verleden. Omstandigheden, zonden, keuzes en wat je overkomt. En hij past het in zijn plannen.

Dat mag je vertrouwen geven. Wat Jozef hier uitspreekt, dat kunnen we ook *zien* in zijn leven. Nee, in ons eigen leven vaak nog niet. En misschien wel nooit. Wij zien maar een deel, God ziet het geheel. Maar de belijdenis van Jozef mag ook de jouwe zijn. God is er. Hij overziet jouw leven. Weet waar het heen moet. Vertrouw nou maar op hem.

Slide 8 ... met het oog op je toekomst!

Mijn broeder en mijn zuster, Jozef maakt het heel groot. Zijn broers verkochten hem als slaaf naar Egypte. Hij plaatst dat in het perspectief van Gods reddingsplan voor de wereld. God wilde veel levens redden, staat er in vers 7. Heel de wereld profiteert van de plannen van God met Jozef. Doordat er graan en vlees is. Bewaard na de dromen van Farao.

Ook in een ander opzicht. Want primair gebruikt God zijn weg met Jozef om zijn volk te laten voortbestaan. God heeft oog voor een verre toekomst. Veilig in het land Gosen. Daar komen ze te wonen. Voedsel genoeg. God zorgt voor zijn Israël.

En ook de verdere plannen krijgen gestalte door deze geschiedenis. In dit alles treedt uiteindelijk Juda naar voren als de man, die borg staat. Straks krijgt hij de grootste zegen. In dit alles heeft God dus blijkbaar ook oog voor de Messias, die komen gaat. En ook in dat opzicht profiteert heel de wereld van de plannen van God met Jozef.

God gebruikt dus jouw leven. En elementen uit jouw leven. Om zijn plannen uit te voeren. Voor jouw persoonlijke toekomst. Maar ook in een veel groter geheel. Zelfs daarin ben jij, met jouw dingen, jouw zonden, je gaven, je karakter en je omstandigheden, een onmisbaar onderdeel.

God is op weg naar een prachtige toekomst. Voor jou. Voor de wereld. Hij neemt jouw leven mee in zijn plannen.

...

Hoe kijk je naar de werkelijkheid? Dat was de vraag waar we mee begonnen. Hoe kijk je naar de ander? Hoe kijk je naar jezelf? Hoe beoordeel je dingen die je overkomen? Of die je door anderen aangedaan worden?

Van de geschiedenis van Jozef mogen we leren, dat je Gods weg in jouw zien moet betrekken. En dat is niet altijd eenvoudig. Het vraagt soms geduld. En soms moet je het in Gods handen laten, omdat je er toch nog steeds niets van snapt. Jij bent maar mens, zoals we straks ook horen.

Maar dat hij er bij is. En jouw puzzelstukjes gebruikt. Daar mag je van overtuigd zijn. Zoals Paulus ook belijdt in Romeinen 8: *Wij weten dat voor wie God liefhebben, voor wie volgens zijn voornemen geroepen zijn, alles bijdraagt aan het goede.* (slide) Alles. Ook die dingen die jou worden aangedaan. Ook die omstandigheden die je niet begrijpt. God vindt er zijn weg mee. Zelfs jouw zonden neemt hij mee in zijn plannen. Je mag die schuld wegleggen. Aan Jezus overlaten. Avondmaal vieren. En geloven: zelfs jouw fouten passen in zijn plannen.

Geloof dus in Gods werkelijkheid. Hij komt tot zijn doel met jou. Zeker weten.

Amen.

Vragen voor de bespreking:

1. Als iemand je schuld benoemt, hoe voorkom je dat je je aangevallen voelt?
2. Kun je iets noemen uit je verleden, dat God ongedacht kon gebruiken in zijn plannen?